

Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistämisen korvaava kompensatiositys

Tilannekuva

Savonlinnaan on kohdistunut vuosien aikana erilaisia kaupungin elinvoimaa ja elinkeinoelämää heikentäviä valtion toimenpiteitä. Joensuun yliopiston kansainvälisen viestinnän laitoksen siirto vuonna 2006 vei 350 opiskelupaikkaa Joensuuhun. Itä-Suomen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen siirto Joensuuhun vuonna 2018 vei Savonlinnasta 1500 asukasta ja 350 työpaikkaa.

OKL:n kampuksen siirron jälkeen Savonlinnan kaupunki laati yhdessä elinkeinoelämän, Ammattiopisto Samiedun, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK), ELY-keskuksen, Etelä-Savon maakuntaliiton ja valtion päättäjien kanssa aluekehitysohjelman. Tehtävät toimenpiteet jaettiin kolmeen osaan:

- 1) yrityselämän investoinnit ja työpaikat
- 2) koulutuksen vahvistaminen ja sen suuntaaminen elinkeinoelämän tarpeisiin
- 3) toimivat liikenneyhteydet

Yllä mainittujen toimenpiteiden tuloksena Savonlinnan tilannetta on saatu korjattua.

Vuodesta 2020 saakka kaupunki on ollut nettomuuttovoittaja. Vuoden 2021 osalta kokonaisnettomuutto oli 220 henkeä positiivinen. Xamkin Savonlinnan kampuksen opiskelijamäärä on kasvamassa vuonna 2022 1269 opiskelijaan ja vuonna 2023 1419 opiskelijaan. Kaupungin työllisyystilanne on parantanut. Työttömien työnhakijoiden osuus Savonlinnan työvoimasta oli vuoden 2021 keskiarvon mukaa 12,7%. Lisäksi Savonlinnan yrityskanta kasvaa vuosittain.

Osana edellä olevan kokonaisuuden toimeenpanoa Valtioneuvosto on budjettiriihessään syyskuussa 2019 tehnyt periaatepäätöksen, jossa linjataan Parikkala – Syväoron rajanylityspaikan kansainvälistämisestä. Vuoden 2019 periaatepäätöksen yhteydessä on päätetty, että valtiontalouden kehykseen tehdään investoinnin ja toimintamenojen edellyttämät varaukset liikennejärjestelyjen sekä Rajavartiolaituksen ja Tullin toimintamenojen osalta. Syyskuussa 2019 tehdyn päätöksen tavoitteena on ollut, että rajanylityspaikka avautuu vuonna 2024. Periaatepäätöksessä on myös linjattu, että Parikkalan rajanylityspaikan edellyttämät lisäresurssit eivät vaikuta Rajavartiolaituksen nykyiseen toimintaan sitä heikentävästi. Periaatepäätöksen mukaisilla toimilla vahvistetaan Savonlinnan seutukunnan ja Kaakkois-Suomen elinvoimaa hallitusneuvotteluissa sovitun mukaisesti.

Savonlinnan kaupunki on yhdessä eri toimijoiden kanssa tehnyt edunvalvontatyötä vuosina 2019 – 2022 Parikkalan rajanylityspaikkaa koskevan linjauksen toimeenpanemiseksi. Nykyisen tilannekuvan perusteella Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen ei toteudu.

Edunvalvonta Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistämisen osalta on maakunnallisesti keskeytetty, kuten myös edunvalvonta Parikkala-Pieksämäki -raideyhteyden edistämisestä osana Pori-Vaasa-Jyväskylä-Savonlinna-Pietari -ratayhteyttä. Savonlinnan kaupunginhallitus on myös omilla päätöksillään kh 14.3.2022 § 77 päättänyt esittää, että kaupunginvaltuusto käynnistää kaupunkistrategian päivityksen välittömästi uusien kärkihankkeiden määrittelemiseksi.

Parikkala-Syväoron avaaminen kansainväliselle liikenteelle olisi tukenut itäsuomalaista elinkeinoelämää ja erityisesti matkailu- ja palvelualaa, joka tarvitsee uskoa tulevaisuuteen siirryttäessä koronan jälkeiseen kasvuun mahdollisimman nopeasti koronapandemian jälkeen. Rajanylityspaikan kansainvälistäminen olisi tuonut erittäin isot myönteiset aluekehitysvaikutukset: n. 60 milj. euroa lisää matkailutuloa Itä-Suomeen, vahvistanut uusien yritysten saamista Venäjältä, turvannut puuraaka-aineen saatavuutta Savonlinnan puujalostustehtaisiin sekä vahvistanut vt 14:n saamista valtion kehittämisinvestointilistoille.

Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen saatiin aikanaan kompensationsa maan hallitukselta, kun Itä-Suomen yliopisto oli päättänyt siirtää opettajankoulutuslaitoksen Savonlinnasta Joensuuun. Syntyneen kansainvälisen tilanteen takia, tuota kompensatiota ei kyetä toteuttamaan. Tämä jäädyttää tilanteen vuosiksi eteenpäin ja tulee heijastumaan Savonlinnan ja koko Kaakkois-Suomen kehitykseen, yritysten toimintaympäristöön, investointien sijoittumispaikkaan ja esimerkiksi matkailualan kehittämiseen.

Savonlinnan kaupunki esittää tärkeimpinä toteutettavina hankkeina seuraavaa kolmea kompensatiokokonaisuutta.

1. Savonlinnan sairaalan aseman turvaaminen Etelä-Savon hyvinvointialueella.

- Etelä-Savon hyvinvointialueelle kirjataan velvoitteeksi ylläpitää Savonlinnassa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaala, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista. Lisäksi sairaalaa koskeva määräaika muutetaan toistaiseksi voimassaolevaksi.
- Etelä-Savon hyvinvointialueelle osoitetaan lisämääräraha kahden ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista ylläpitämiseksi.

2. Savonlinnan Teknologiaapuisto Nohevan kehittäminen Savonlinnan mallin mukaisesti

- Integroidaan yliopistoja ja ammattikorkeakouluja toisiinsa Savonlinnan mallilla, jossa ammattikorkeakoulun rakenteiden päälle rakennetaan yliopistotasosta koulutusta ja tutkimusta. Tämä on kustannustehokasmalli tuoda yliopistojen tutkimusta, osaamista ja koulutusta alueille, jolta puuttuu oma yliopisto. Toteutetaan kaupungin esittämä Savonlinnan mallin mukainen pilotti vuosina 2022-2027. Pilotti rahoitettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön sekä osallistuvien toimijoiden yhteistyönä vuosina 2022-2027. Valtioneuvosto osallistuisi pilotin rahoittamiseen kuudella miljoonalla eurolla.

3. Valtatie 14 Juva – Parikkala välin kehittäminen

- Valtatie 14 on Savonlinnan seudun tärkein tieyhteys, mutta se ei vastaa ominaisuuksiltaan eikä laadultaan nykyistä liikennöintiä. Kyseisen tien palvelutason nostaminen parantaisi Savonlinnan seudun kilpailukykyä logistiikan näkökulmasta. Savonlinnassa sijaitsevan mekaanisen metsäteollisuuden keskittymän johdosta valtatiellä 14 on erittäin vilkas raskasliikenne niin teollisuuden raaka-ainekuljetusten kuin valmiiden tuotteidenkin osalta.

Myös muut teollisuuden eri toiminnot tarvitsevat yhä enenevässä määrin raskaan kaluston kuljetuskapasiteettia, jolloin myös Vt14 tien palvelutasotekijöiden tulisi vastata sekä matka-ajan, matka-ajan ennakoitavuuden ja liikenneturvallisuuden osalta näihin tarpeisiin. Savonlinna on myös suosittu kesämatkailukohde, joka näkyy myös Vt14-tiellä

Savonlinna

ESITYS

henkilöliikenteen määrissä, jolloin liikennemäärien kausivaihtelussa koko vuoden osalta on nähtävissä kesäkauden aikana selkeää piikki.

- Tämän hetkinen liikennöinti ja tulevaisuuteen varautuminen edellyttävät valtatie 14 kehittämistä ja parantamista, jolloin tien palvelutasotekijät saataisiin vastaamaan tämän päivän vaatimuksia. Valtatie 14 liikenteen kasvumäärät ja teollisuuden sekä muun elinkeinoelämän tuoma kasvu nostavat liikennemääriä tulevaisuudessa. On erityisen tärkeää kehittää tieosuuden näkemäaluetta sekä nopeusrajoituksen nostamista 100 km/h.
- Savonlinnan kaupunki esittää, että VT14 Juva-Parikkala-välin kehittäminen sisällytetään kansalliseen liikenneverkkosuunnitelmaan ja käynnistetään tiesuunnitelman valmistelu. Kustannusarvio koko yhteysvälin parantamiseksi on yhteensä 111 M€.

Valmistelu: elinkeinoasiantuntija Janne Tarima, janne.tarima@savonlinna.fi, p. 050 465 7574